

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Кафедра модерної історії України та зарубіжних країн

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету історії та міжнародних відносин
Віталій АНДРЕЙКО
« 06 » 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія та культура Західної Європи і Америки новітнього часу

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Галузь знань: 01 Освіта /Педагогіка
Спеціальність: 014 Середня освіта
Предметна спеціальність: 014.03 Середня освіта (Історія)
Освітня програма: Історія
Статус дисципліни: обов'язкова
Мова навчання: українська

Ужгород – 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія та культура Західної Європи і Америки новітнього часу» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань **01 Освіта / Педагогіка** спеціальності **014 Середня освіта** предметної спеціальності **014.03 Середня освіта (Історія)**, освітньої програми **Історія**.

Розробник: Шніцер І.О. – к.і.н., доцент кафедри модерної історії України та зарубіжних країн, факультету історії та міжнародних відносин ДВНЗ «УжНУ».

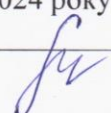
Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри модерної історії України та зарубіжних країн

протокол № 12 від « 25 » червня 2024 року

в.о.завідувача кафедри доц. Ігор ШНІЦЕР

Схвалено науково-методичною комісією факультету історії та міжнародних відносин

протокол № 7 від « 28 » червня 2024 року

Голова науково-методичної комісії доц. Світлана МИШКО

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 2024/2025 н.р. без змін; зі змінами (Додаток   ).
(потрібне підкреслити)

протокол № 12 від « 25 » червня 2024 р. Завідувач кафедри Гор Шенгер
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2025 / 2026 н.р. без змін; зі змінами (Додаток   ).
(потрібне підкреслити)

протокол № 14 від « 26 » червня 2025 р. Завідувач кафедри Гор Шенгер
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20   / 20   н.р. без змін; зі змінами (Додаток   ).
(потрібне підкреслити)

протокол №   від «   »   20   р. Завідувач кафедри
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20   / 20   н.р. без змін; зі змінами (Додаток   ).
(потрібне підкреслити)

протокол №   від «   »   20   р. Завідувач кафедри

(підпис) (Прізвище ініціали)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 150	ІУ	ІУ
Вид підсумкового контролю: Семестровий	Семестр:	
	7	8
	Лекції:	
	40	12
	Практичні (семінарські)	
	20	6
	Індивідуальна робота	
Форма підсумкового контролю: Екзамен (усно)	Самостійна робота:	
	60	102

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія та культура країн Західної Європи та Америки новітнього часу» є всебічне та ґрунтовне вивчення історії та культури країн Західної Європи та Америки з 1918 р. по 1991 р.

Навчальна дисципліна «Історія та культура країн Західної Європи та Америки новітнього часу» зорієнтована на творче осмислення політичних, соціально-економічних та культурних досягнень країн Західної Європи та Америки у новітній час. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач отримає знання про перебіг головних історичних подій та процесів в Західній Європі та Америці 1918 – 1991 рр.; специфіку політичного, соціально-економічного та культурного розвитку окремих країн Західної Європи та Америки; діяльність провідних історичних особистостей новітнього часу.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1) загальні компетентності:

ЗК – 1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК – 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технології, вести здоровий спосіб життя;

ЗК – 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; ЗК

– 4. Здатність працювати в команді;

ЗК – 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК – 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

2) фахові компетентності:

ФК – 1. Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків;

ФК – 2. Володіти основами ціле покладання, планування та проєктування процесу навчання учнів;

ФК – 3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів;

ФК – 4. Здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, усвідомленого ставлення до навчання).

3) предметні компетентності:

ПК – 1. Здатність використовувати методологію історії як науки;

ПК – 2. Здатність орієнтуватися в історичному часі, застосовувати періодизацію як спосіб пізнання історичного процесу, доцільно використовувати категоріально-понятійний апарат і хронологію історичної науки;

ПК – 3. Здатність ефективно й грамотно працювати з різними джерелами історичної інформації, будувати усні й письмові висловлення щодо історичних фактів, історичних постатей та історичної теорії;

ПК – 4. Здатність розкривати загальну структуру історичної науки на основі взаємозв'язку основних історичних подій та постатей;

ПК – 5. Здатність характеризувати досягнення історичної науки та сучасний стан історичних інституцій, їхні ролі у суспільному житті, оцінювати та визначати історичні джерела (пам'ятки);

ПК – 6. Здатність застосовувати системні знання з історії та методики навчання історії у викладанні предмета в базовій середній школі, здійснювати структурування навчального матеріалу;

ПК – 7. Здатність застосовувати пошук, аналіз та розуміння архівних матеріалів, дискутувати про минуле в політичному й культурному аспектах;

ПК – 8. Здатність чітко і логічно відтворювати базові історичні знання, оцінювати нові відомості, факти, події та інтерпретації в контексті формування в учнів цілісної історичної картини світу.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Історія та культура країн Західної Європи та Америки новітнього часу» є опанування таких освітніх компонентів (ОК) освітньої програми (ОП):

ОК 14 Історія та культура західноєвропейського Середньовіччя.

ОК 21 Історія та культура країн Західної Європи та Америки нового часу.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Історія та культура країн Західної Європи та Америки новітнього часу», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПР):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Пояснює та аналізує суспільні явища, процеси й тенденції у державі та світі, концепцію сталого розвитку людства	ПР 1
Уміє використовувати інструменти демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності	ПР 6
Уміє застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.	ПР 7
Застосовує методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки у професійній діяльності у закладах загальної середньої освіти, фахової передвищої освіти, здатний оцінювати результати їх застосування	ПР 8
Уміє працювати із джерелами інформації, інтегрувати їх зміст, визнавати й сприймати різноманітність критичного аналізу і оцінок історичних джерел	ПР 10
Усвідомлює цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України	ПР 12
Уміє раціонально організувати власну діяльність та ефективно використовувати час, працювати у команді, креативно підходити до вирішення професійних та соціальнозначущих проблем	ПР 15
Уміє орієнтуватися в науковій періодизації, порівнювати історичні процеси вітчизняної та всесвітньої історії, виявляти тенденції міжнародних відносин, пов'язані з геополітичними чинниками	ПР 19

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Історія та культура країн Західної Європи та Америки новітнього часу»:

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Відповідно до програмних результатів навчання вміти пояснювати та аналізувати суспільні явища, процеси й тенденції у державі та світі, знати концепцію сталого розвитку людства	ПР 1
Уміти використовувати інструменти демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності	ПР 6
Уміти застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.	ПР 7

Знати на практиці застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки у професійній діяльності у закладах загальної середньої освіти, фахової передвищої освіти, вміти оцінювати результати їх застосування	ПР 8
Уміти працювати із джерелами інформації, знати інтегрувати їх зміст, визнавати й сприймати різноманітність критичного аналізу і оцінок історичних джерел	ПР 10
Усвідомлювати цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України	ПР 12
Уміти раціонально організувати власну діяльність та ефективно використовувати час, працювати у команді, креативно підходити до вирішення професійних та соціальнозначущих проблем	ПР 15
Уміти орієнтуватися в науковій періодизації, порівнювати історичні процеси вітчизняної та всесвітньої історії, виявляти тенденції міжнародних відносин, пов'язані з геополітичними чинниками	ПР 19

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: практичні заняття, модульні контрольні роботи, самостійна робота та екзамен.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: виступи на практичних заняттях тощо. Контроль самостійної роботи здійснюється шляхом перевірки виконаних завдань на практичних заняттях, консультаціях.

Форма модульного контролю: письмові контрольні роботи. Модульний контроль складається з поточного контролю та модульного контрольного оцінювання.

Форма підсумкового семестрового контролю: екзамен в усній формі за екзаменаційними білетами.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота											Модульна контрольна робота	Сума		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10				50	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5					

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота											Модульна контрольна робота	Сума		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11			50	100
4	4	5	4	5	4	5	4	5	5	5				

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	5	30	5	30
Самостійна робота	1	20	1	20
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю.

Відповідно до «Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання здобувачів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який: - всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом; - вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях; - засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; - засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває; - вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію; - самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи; **оцінку «добре» (82-89 балів, В)** заслуговує здобувач, який: - повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях; - має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; - під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу; **оцінку «добре» (74-81 бал, С)** заслуговує здобувач, який: - в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок; - вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність; - опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою; **оцінку «задовільно» (64-73 бали, D)** заслуговує здобувач, який: - 8 - знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії; - виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок; - ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою; - допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення; **оцінку «задовільно» (60-63 бали, E)** – заслуговує здобувач, який: - володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії.

Знання мають репродуктивний характер; **оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX)** – виставляється здобувачу, який: виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань; **оцінка «незадовільно» (0-35 балів, F)** – виставляється здобувачу, який: - володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім; - допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою; - не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЕКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

КРАЇНИ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ І АМЕРИКИ

В 1918 – 1945 рр.

ТЕМА №1. Вступ. Місце новітньої історії та культури країн Західної Європи та Америки у шкільному курсі всесвітньої історії.

Періодизація новітньої історії в сучасній історичній науці. Методологічні принципи вивчення новітньої історії та культури країн Західної Європи та Америки. Зміст та завдання курсу. Джерельна база курсу. Основні напрямки історіографії: західна, радянська та сучасна вітчизняна історіографія.

Місце новітньої історії та культури країн Західної Європи та Америки у шкільному курсі всесвітньої історії. Зміст, характер та рівень викладання історії та культури країн Західної Європи та Америки новітнього часу в загальноосвітній школі. Вікові особливості сприйняття учням навчального матеріалу з новітньої історії. Специфіка засвоєння історичних понять та набуття навчальних компетентностей з історії та культури країн Західної Європи та Америки новітнього часу.

ТЕМА №2. Становлення Версальсько-Вашингтонської системи повосенного устрою світу.

Плани післявоєнної перебудови світу. Паризька мирна конференція. Обговорення питання про колективну безпеку. Створення Ліги Націй.

Переділ колоній, мандатна система. Питання про відповідальність за розв'язання війни. Розгляд умов та підписання мирних договорів з Німеччиною, Австрією, Болгарією, Угорщиною та Туреччиною. Встановлення післявоєнних кордонів європейських держав. Роззброєння переможених країн. Демілітаризація прикордонних територій. Проблема репарацій. Основні принципи Версальського міжнародного порядку.

Вашингтонська конференція з обмеження морських озброєнь 1921 – 1922 рр. Угоди, підписані в рамках Вашингтонської конференції. Причини недовговічності Версальсько-Вашингтонської системи.

ТЕМА №3. Історія та культура Великобританії у 1918 – 1939 рр.

Підсумки й наслідки Першої світової війни для Великобританії. Економічний розвиток країни. Внутрішня й зовнішня політика кабінету Д.Ллойд-Джорджа. Економічна криза 1920 – 1921 рр. Падіння уряду Д.Ллойд-Джорджа. Консервативний уряд Бонар-Лоу.

Перший лейбористський уряд Р.Макдональда. Повернення до влади консерваторів. Уряд Стенлі Болдуїна. Загальний страйк 1926 р. Закон про промислові конфлікти та тред-юніони. Альфред Монд і мондизм.

Вплив світової економічної кризи 1929-1933 р. на Великобританію та її колонії. "Національний уряд" та його політика. Оттавська імперська економічна конференція 1932 р. Боротьба консерваторів і лейбористів. Фашистський рух в Англії. Консервативні уряди Стенлі Болдуїна та Невіла Чемберлена. Імперська конференція 1935 р. Монархічна криза 1937 р. Зовнішня політика Великобританії в 1930-ті рр. Роль Великобританії в політиці "умиротворення агресора".

Загальна характеристика культурного розвитку Великобританії. Музика, театр, образотворче мистецтво, література.

ТЕМА №4. Історія та культура Франції у 1918 – 1939 рр.

Економічні й політичні підсумки Першої світової війни для Франції. Політичні партії Третьої республіки. Блокова система. Внутрішня й зовнішня політика Національного блоку. Фактори економічного зростання Франції у 1920-х роках. Перемога "картеля лівих" на виборах. Едуард Ерріо. Внутрішня і зовнішня політика радикалів. Створення уряду Національного єднання, його внутрішня і зовнішня політика. Плани створення пан-Європи. А.Бріан.

Особливості світової економічної кризи у Франції. Активізація фашистського руху. "Бойові хрести". "Аксьон франсез". Спроба право радикального путчу у 1934 р. Створення Народного фронту, його внутрішня та зовнішня політика. Криза Народного фронту. Мюнхенська політика "умиротворення" і Е.Даладьє. Франція напередодні Другої світової війни.

Загальна характеристика культурного розвитку Франції. Музика, театр, образотворче мистецтво, література.

ТЕМА №5. Історія та культура Німеччини у 1918 – 1939 рр.

Економічні й політичні підсумки Першої світової війни для Німеччини. Листопадова революція 1918 р. Січневі події 1919 р. у Берліні. Вибори та діяльність Установчих зборів. Веймарська конституція й становлення Веймарської республіки. Економічна й політична ситуація. Основні політичні партії. Пауль фон Гінденбург. Утворення НСРПН. А.Гітлер. Розвиток фашистського руху в 1920-ті рр. Зовнішня політика Німеччини в 1919-1929 рр. Німеччина і країни Антанти. "Політика виконання" і "політика катастроф". План Оуена і Юнга.

Світова економічна криза 1929-1933 рр. Вибори 1932 р. та прихід нацистів до влади. Утвердження націонал-соціалістичного режиму. Сутність і соціальна база нацизму. Антифашистський рух Опору. Економічна політика нацистів. Мілітаризація економіки. Зовнішня політика нацистської Німеччини. Підготовка Німеччини до війни.

Загальна характеристика культурного розвитку Німеччини. Музика, театр, образотворче мистецтво, література. Культура нацистської Німеччини. Вплив міністерства пропаганди Геббельса на культуру нацизму.

ТЕМА №6. Історія та культура Італії у 1918 – 1939 рр.

Підсумки Першої світової війни для Італії. Післявоєнна економічна й політична ситуація. "Червоне двохріччя". Історичні передумови виникнення італійського фашизму. Створення фашистських організацій. Б.Муссоліні. Фашисти й італійські правлячі кола. "Пакт умиротворення". Серпневий страйк 1922 р. Фашистський з'їзд у Неаполі і "революція у спальному вагоні". Склад першого уряду Б.Муссоліні. Особливості початкового етапу фашистського урядування. "Авентінський блок". Друга хвиля" фашизму. Законодавче оформлення тоталітарного фашистського режиму. Латеранські угоди.

Економічна криза 1929 – 1933 рр. Зростання ролі державного регулювання. Переведення економіки на воєнні рейки. Політика автаркії. "Хартія праці" й "Доктрина фашизму". Антифашистський рух в Італії. Зовнішня політика Б.Муссоліні. Напад фашистської Італії на Ефіопію та агресія проти Албанії. Участь Італії у мюнхенській змові.

Загальна характеристика культурного розвитку Італії. Музика, театр, образотворче мистецтво, література. Художній рух «Новеченто італьяно».

ТЕМА №7. Історія та культура Іспанії у 1918 – 1939 рр.

Особливості історичного розвитку Іспанії. Становище Іспанії після Першої світової війни. Колоніальна війна в Марокко. Встановлення диктатури Мігеля Прімо де Рівери. "Кодекс праці". Конфлікт диктатора з інтелігенцією. Виникнення Федерації анархістів Іберії.

"Лібертарний комунізм". Іспанія в роки світової економічної кризи. Повалення монархії.

Початок і основні етапи революції 1931 – 1939 рр. Політика республікансько-соціалістичних урядів. Аграрне питання. Другий етап революції - "чорне дворіччя". СЕДА. Жовтневі бої 1934 р. створення Народного фронту та його перемога на парламентських виборах. Третій етап революції. Громадянська війна в Іспанії 1936 – 1939 рр. Франсиско Франко. Поразка Іспанської республіки. Встановлення диктатури генерала Франсиско Франко. Особливості іспанського фашизму.

Культурний розвиток Іспанії в 1918 – 1939 рр. Музика, театр, образотворче мистецтво, література.

ТЕМА №8. Історія та культура США у 1918 – 1939 рр.

Підсумки першої світової війни для США. Піднесення масових рухів. Внутрішня і зовнішня політика адміністрації Т.Вудро Вільсона. Ідеологія неолібералізму. 18-а та 19-а поправки до Конституції США. Ізоляціоністський рух. США в роки "просперіті". Уорен Гамаліел Гардінг та його адміністрація. Рух Лафоллета. Президент Кальвін Кулідж й ідеологія "твердого індивідуалізму". Зміни у повсякденному житті американців у 1920-х роках. "Сухий закон" і організована злочинність. Зовнішня політика США 1920-х років. Світова економічна криза 1929 – 1933 рр., її причини та особливості в США. Діяльність адміністрації Герберта Гувера в період кризи. "Новий курс" президента Ф.Д.Рузвельта. Зовнішня політика США у 1930-х роках.

Культурний розвиток США між двома світовими війнами. Музика, театр, образотворче мистецтво, література. Кінематограф.

ТЕМА №9. Історія та культура країн Латинської Америки між двома світовими війнами.

Країни Латинської Америки після першої світової війни. Масові рухи. Боротьба за університетську реформу. Ліберальний реформізм у Латинській Америці та його особливості. Діяльність уряду І. Ірігойєна в Аргентині й А. Алессандрі в Чилі. Реформи в Уругваї. Встановлення режиму "революційного кауділізму" у Мексиці.

Країни регіону в середині й другій половині 1920-х років. Економічний й політичний розвиток. Подальше посилення позицій іноземного капіталу й англо-американські протиріччя в регіоні. Особливості соціально-політичного розвитку окремих країн. Політика радикальних урядів в Аргентині. Друге президентство Ірігойєна. Внутрішньополітична криза й встановлення диктатури К. Ібаньєса в Чилі. Диктатура Х. Мачадо на Кубі. Режим "революційного кауділізму" у Мексиці в 1920 – 1928 рр. А. Обрегон і П. Кальєс. Бразилія в 1920-х роках. Рух "тенентистів" та його оцінка. Повстанська боротьба А. Сандіно проти інтервенції США в Нікарагуа. Пошуки нових концепцій визвольної боротьби. Х.К. Маріатегі й В.Р. Айя де ла Торре.

"Велика депресія" 1929 – 1933 рр. і загострення обстановки в регіоні. Події в Перу, Сальвадорі й Нікарагуа. Військовий переворот і диктатура Х.Ф. Урібуру в Аргентині. "Ліберальна революція" 1930 р. і приход Ж. Варгаса до влади в Бразилії. Революційна криза й "Соціалістична республіка" у Чилі.

Революція 1933 – 1934 рр. на Кубі, її передумови, характер, етапи. Перше президентство Р. Грау Сан Мартіна. А. Гітерас і його діяльність. Переворот 1934 р. Конституція 1940 р. Діяльність уряду Л. Карденаса в Мексиці (1934-1940).

Боротьба за народний фронт у Латинській Америці. Бразилія в середині 1930-х років. Народно-визвольний альянс. Повстання альянсу і його розгром. Встановлення режиму "нової держави" Ж. Варгаса. Аргентина в період президентства А. Хусто. Підйом робочого й демократичного руху. Боротьба за народний фронт в Аргентині. Другий уряд А. Алессандрі в Чилі. Створення Народного фронту і його перемога на президентських виборах. Програма й діяльність уряду Народного фронту. Успіхи лівих, демократичних та національно-патріотичних сил в інших країнах регіону.

Загальна характеристика культурного розвитку країн Латинської Америки в 1918 – 1939 рр.

ТЕМА №10. Друга світова війна.

Початок війни в Європі. "Дивна війна". Німецька агресія проти Данії й Норвегії й франко-британської дипломатії. Військова поразка Франції. Комп'єнське перемир'я. «Битва за Англію». "Новий порядок" у Європі. Формування англо-американського союзу. Радянськобританська угода. Місія Гопкінса.

Вступ США в Другу світову війну. Складання антифашистської коаліції. Декларація Об'єднаних Націй. Поглиблення військово-економічного співробітництва антифашистських держав. Проблема другого фронту. Поглиблення кризи у фашистському блоці. Підготовка й здійснення операції "Оверлорд". Військові успіхи союзників на Західному фронті в 1944 р. Рух Опору. Визвольні повстання в Європі. Розвал фашистського блоку. Військово-політичне становище Німеччини. Змова 20 липня 1944 р. Проблема сепаратного миру. Обговорення військових питань на Ялтинській (Кримській) конференції. Воєнні дії союзників у Європі навесні

1945. Зустріч на Ельбі. Беззастережна капітуляція Німеччини. Воєнні дії на Далекому Сході. Бомбардування американцями Хіросіми й Нагасакі. Капітуляція Японії. Підсумки й значення Другої світової війни.

Політичне, соціально-економічне та культурне становище країн Західної Європи та Америки у роки Другої світової війни: загальне та особливе.

Модуль 2. КРАЇНИ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ І АМЕРИКИ В 1945 – 1991 рр.

ТЕМА №11. Історія та культура Великобританії у 1945 – 1991 рр.

Політичне, соціально-економічне та міжнародне становище Великобританії після війни. Ослаблення британських позицій за рубежем. Ситуація в колоніях. Розбіжності в коаліційному кабінеті У.Черчілля. Парламентські вибори 1945 р. Прихід до влади лейбористського кабінету К.Еттли. Соціально-економічні й політичні реформи. Програма націоналізації та її здійснення. Нова система соціального забезпечення. Зовнішня політика лейбористського уряду. Криза й початок розпаду британської колоніальної системи.

Позачергові парламентські вибори 1951 р. і прихід до влади консерваторів. Зміни в програмних установах консервативної партії. Промислова хартія. Соціальні реформи. Житлове будівництво. Новий підхід до питання про роль державного сектора в економіці. Зовнішньоекономічна стратегія консервативних кабінетів. Розпад Британської колоніальної імперії. Співдружність націй, як нова форма взаємин Англії з її колишніми колоніями. Англії й інтеграційні процеси в Європі. Політична боротьба із приводу вступу Англії в ЄЕС.

Вибори 1964 р. Лейбористська програма "Віхи 60-х". Кабінети Г. Вільсона (1964 – 1970 рр.). "Політика цін і доходів" – економічна стратегія нового кабінету. Конфронтація лейбористського кабінету із тред-юніонами. Ріст страйкової боротьби. Погіршення економічного становища країни. Девальвація фунта стерлінга. Провал лейбористів на виборах 1970 р.

Консервативний кабінет Е. Хіта (1970 – 1974 рр.). Різке загострення соціальних протиріч у країні. Боротьба гірників. Закон "Про відносини в промисловості". Зміна зовнішньополітичної стратегії Англії в ЄЕС. Загальний страйк гірників і позачергові вибори в лютому 1974 р.

Поразка консерваторів. Лейбористські кабінети Г. Вільсона (1974 – 1976 рр.) і Д. Каллагена (1976 – 1979 рр.). Врегулювання конфлікту з гірниками. Економічна криза середини 1970-х рр. та її наслідки. Внутрішня боротьба усередині лейбористської партії, назрівання розколу. Зміна керівництва в партії консерваторів.

Парламентські вибори 1979 р. М. Тетчер та її "неоконсервативна" програма. Внутрішня й зовнішня політика М. Тетчер (1979 – 1990 рр.). Нова економічна стратегія. Скорочення державного регулювання економіки. Приватизація. Соціальні реформи. Профспілкові закони. Загальний страйк гірників в 1974 – 1975 рр. Криза традиційного тред-юніонізму. Фракційна боротьба в лейбористській партії з питань відновлення програмних установок. Розкол лейбористської партії в 1981 р.

Зовнішня політика кабінетів М. Тетчер. Англо-американська співпраця. Фолклендська війна. Європейська політика. Спроби врегулювання ірландської проблеми. Наростання опозиції політиці М. Тетчер усередині консервативної партії й у країні. Відставка М. Тетчер в 1990 р. Підсумки її правління.

Культура Великобританії. кіно, музика, театр, образотворче мистецтво, література. Культурні об'єкти Великої Британії у Списку світової спадщини ЮНЕСКО.

ТЕМА №12. Історія та культура Франції у 1945 – 1958 рр.

Франція після звільнення. Соціально-політичні й економічні наслідки німецької окупації. Міжнародне становище Франції. "Тимчасовий режим" 1944-1946 рр. Перегрупування політичних сил. Демократизація громадського життя країни. Генерал де Голль і його доктрина. Формування нових партій. Діяльність тимчасового уряду. Вибори до Установчих зборів. Перемога лівих партій. Відхід де Голля у відставку. Нова конституція Франції. Утворення Четвертої республіки.

Особливості економічного розвитку країни в 1950-х роках. Французька система "програмування економіки". Міжпартійна боротьба в Четвертій республіці. Розкол профспілкового руху. Урядова криза 1947 р. і виключення комуністів з кабінету. Створення коаліції "третьої сили". Зовнішня політика Четвертої республіки. Вступ Франції в НАТО. Участь Франції в європейському інтеграційному процесі. План Шумана. Вступ у ЄС. Колоніальні війни Франції в Індокитаї й Алжирі. Урядова криза 1958 р. Заколот ультраколоніалістів в Алжирі. Криза й падіння Четвертої республіки. Загальна характеристика культурного розвитку ІУ Республіки у Франції.

ТЕМА №13. Історія та культура П'ятої республіки у Франції у 1958 – 1991 рр.

Розробка й прийняття конституції П'ятої республіки. Президентство генерала Де Голля (1958 – 1969 рр.). Вибори 1958 р. Поява на політичній арені нової партії – "Союз у захист нової республіки". Нова розстановка політичних сил у Національних зборах. Врегулювання алжирської проблеми. Евіанські угоди 1962 р.

Модернізація французької економіки. Грошова реформа. Політика "дирижизма". Соціальна політика Де Голля. Зовнішньополітична доктрина голлізма та її втілення в життя. Антиамериканізм і європейська політика. Вихід Франції з військового апарата НАТО.

Суспільно-політичне життя Франції в період правління Де Голля. Ріст внутрішньої опозиції. Утворення ФДСЛС (1965 р.). Соціальні конфлікти. Студентські конфлікти. Травнево-Червневі події 1968 р. та їх наслідки. Референдум 1969 р. Відставка Де Голля.

Франція після Де Голля. Особливості соціально-економічного й політичного розвитку країни в 1970-ті рр. Президентство Ж. Помпіду (1969 – 1974 рр.) Криза традиційного голлізма. Складання біполярної партійної системи. Жискаар Д'Естен і "незалежні республіканці". Утворення союзу лівих партій, вироблення спільної Програми уряду народної єдності. Створення партії "нового голлізма" – Об'єднання в підтримку республіки (ОПР). Президентство Жискаар Д'Естена (1974-1981 рр.). Економічна криза 1974 р. та її наслідки для Франції. Розпад союзу лівих сил. Утворення Союзу за французьку демократію (СФД). Занепад біполярної політичної системи.

Президентські й парламентські вибори 1981 р. Перемога Ф. Міттерана й лівих сил. Перше президентство Ф. Міттерана (1981 – 1988 рр.). Уряди лівих сил при владі (1981 – 1986 рр.). Реформи в соціально-економічній сфері. Націоналізація та її результати. Труднощі в реформаторській діяльності. Перехід до політики "твердої економії". Проект створення "суспільства змішаної економіки". Парламентські вибори 1986 р. – перемога правоцентристських сил. Посилення Національного фронту. Кабінет Ж. Ширака (1986 – 1988 рр.). Політика "співіснування". Неоконсервативні положення в програмі Ж. Ширака. Децентралізація й приватизація державного сектора. Парламентські й президентські вибори 1988 р. Франція на рубежі 1980-1990-х років. Культура V Республіки: кіно, музика, театр, образотворче мистецтво, література.

ТЕМА №14. Розпад Німеччини та утворення ФРН і НДР (1945 – 1949 рр.)

Політичне й економічне становище Німеччини після війни. Потсдамські рішення в Німеччині. Союзний контрольний пакет і його функції. Поділ країни на чотири зони окупації. Процеси денацифікації, демократизації, декартелізації в західних і східних зонах та особливості цих процесів на Заході й на Сході. Утворення нових партій, труднощі з їхнім формуванням.

Конфронтація по німецькому питанню в 1946-1948 рр. Економічна програма Л.Ерхарда та її здійснення в західних зонах окупації. Утворення Бізонії й Тризонії. Грошова реформа 1948 р. у західних зонах. Берлінська криза. Рух німецьких народних конгресів у східній зоні. Прийняття боннської конституції й утворення ФРН (травень 1949 р.). Утворення НДР у жовтні 1949 р.

ТЕМА №15. Історія та культура ФРН у 1950 – на початку 1990-х років.

Перші вибори в бундестаг. Канцлерство К.Аденауера (1949-1963 рр.). Здійснення господарських реформ та створення соціальної ринкової економіки. Німецьке "економічне диво", причини та результати. Особливості внутрішньополітичного становища у ФРН. СДПН в опозиції. Заборона КПП в 1956 р.

Зовнішня політика К.Аденауера. Орієнтація на США. Вступ ФРН в НАТО (1955 р.). Участь у європейському інтеграційному процесі. Встановлення дипломатичних відносин зі СРСР. Відносини із НДР. Доктрина Хальштейну.

Перегрупування політичних сил у країні після відставки К. Аденауера в 1963 р. Канцлерство Л. Ерхарда (1963 – 1966 рр.) і Г. Кізінгера (1966 – 1969 рр.). Невдалий досвід "великої коаліції". Вихід опозиції за межі бундестага. Формування ліворадикальних і ультраправих організацій. Боротьба в правлячих колах з питань зовнішньополітичних альтернатив.

Вибори в бундестаг в 1969 р. і утворення кабінету В. Брандта (1969 – 1974 рр.). "Нова східна політика". Московський договір 1970 р. Підписання угод по Західному Берліну. Договори з Польщею й Чехословаччиною. Визнання НДР і вступ обох німецьких держав в ООН. Відставка В. Брандта в 1974 р.

Кабінет Г. Шмідта (1974 – 1982 рр.). Економічна криза середини 1970-х рр. та її особливості у ФРН. Ріст розбіжностей в урядовій коаліції. Екологічний рух. Утворення партії "зелених". Вихід партії вільних демократів з коаліції (1982 р.). Вибори в бундестаг в 1983 р. та прихід до влади канцлера Г. Коля. "Неоконсервативна програма" Г. Коля. Спеціальна політика. Розвиток економіки ФРН в 1980-ті рр. Зовнішньополітичний курс ФРН в 1980-ті рр. «Особливі взаємини» з в НДР.

Загальна характеристика культурного розвитку ФРН. Кіно, музика, театр, образотворче мистецтво, література.

ТЕМА №16. Об'єднання Німеччини.

Економічні, політичні й міжнародні аспекти об'єднання двох німецьких держав. "Програма з 10 пунктів" по об'єднанню Німеччини Г. Коля. Трансформація політичних партій НДР. Міжнародні переговори про об'єднання Німеччини по формулі 2+4. Останні вибори в НДР у березні 1990 р. Перемога "Альянсу за Німеччину". Підписання договору про економічний, валютний і соціальний союз двох держав у липні 1990 р. Юридичне оформлення об'єднання (серпень 1990 р.). Договір про добросусідство й співробітництво між СРСР і Німеччиною у вересні 1990 р. Ратифікація договору про об'єднання бундестагом.

ТЕМА №17. Історія та культура Італії у 1945 – 1991 рр.

Наслідки другої світової війни. Роль руху Опору в становленні нової Італії. Процес дефашизації. Соціально-економічні труднощі. Формування нової партійно-політичної структури країни. ХДП, її особливості й роль у політичному житті післявоєнної Італії. Соціальна доктрина католицької церкви, її відбиття в програмі ХДП. Посилення ролі італійської компартії, її альтернативна програма. Пакт про єдність дій між комуністами й соціалістами.

Скликання установчих зборів і вироблення нової конституції. Ліквідація монархії й проголошення республіки (1946 р.). Кабінети А. Де Гаспері (1945-1954 рр.), їх внутрішня й зовнішня політика. Аграрна реформа. Діяльність правоцентристських урядів. Соціальні й економічні проблеми Півдня Італії. Роль і масштаби державного сектора в італійській економіці. Італійське "економічне диво". Італія й план Маршалла. Вступ Італії в НАТО. Участь Італії в європейському інтеграційному процесі. Особливе становище Італії в ЄЕС.

Політичні і економічне ситуація в Італії в 1960-х рр. Італійське "економічне диво", його вплив на соціальну структуру країни. Участь Італії в європейському інтеграційному процесі. Особливий статус Італії в ЄЕС. Соціальні й економічні проблеми Півдня Італії.

Еволюція політичної тактики ХДП – від центризму до лівоцентризму. Лівоцентристські кабінети 1962 – 1968 рр. Ріст розбіжностей між комуністами й соціалістами. Нова стратегія ІКП. Розмах страйкової боротьби. Провал тактики "лівого центризму". Загострення політичної ситуації в країні в 1970-х рр. Початок кризи ХДП. Політична нестабільність. Ріст політичного екстремізму й тероризму. "Червоні бригади". Нова стратегічна лінія ІКП – "історичний компроміс", причини її невдачі. Спроби створення уряду "демократичної солідарності" та його програма. Убивство лідера ХДП Альдо Моро в 1978 р. Дострокові вибори в парламент в 1979 р. і зрушення італійського електорату у бік "помірного центризму". Провал коаліції демократичної єдності. Проблема "некерованості" країни. Зростання ролі дрібних проміжних партій.

Економічні негаразди початку 1980-х рр. Зростання ролі тіньової економіки в народному господарстві. Збільшення розриву в рівнях розвитку Півночі й Півдня країни. Загострення політичної боротьби в Італії в 1980-х рр. Переродження політичних партій та зміцнення їхніх зв'язків з мафією. Криза ХДП. Розгул корупції. Численні урядові кризи. Політичні скандали початку 1990-х рр. Операція "Чисті руки". Судові процеси над державними злочинцями. Криза системи традиційних партій. Зміни в економічній стратегії правлячих кіл у другій половині 1980-х рр. Технологічна перебудова італійської економіки, активізація інвестиційної діяльності. Формування на початку 1990-х рр. трьох економічних моделей. "Економічний плюралізм" – його плюси й мінуси.

Загальна характеристика культурного розвитку Італії. Італійський філософський кінематограф. Музика, театр, образотворче мистецтво, література.

ТЕМА №18. Історія та культура Іспанії у 1945 – 1960 рр.

Політичне, соціально-економічне й міжнародне становище Іспанії після війни. Іспанське питання в ООН. Міжнародна ізоляція країни. Конституційний закон "Хартія іспанців". "Закон про спадкоємність". Специфіка політичного і соціально-економічного розвитку Іспанії при франкістському режимі. Автаркія й корпоративізм. Державне підприємництво. "Вертикальні профспілки". Соціальна політика франкістів. Формування антифранкістських політичних рухів і угруповань, їхні характерні риси й особливості, програмні установки, соціальна база.

Політична й суспільна еволюція франкізму в 1960-х рр. Вихід Іспанії з міжнародної ізоляції. Форсування індустріалізації. Ріст опозиційного руху в країні. "Лібералізація режиму".

Формування антифранкістських політичних рухів і угруповань (християнські демократи, монархісти, соціалісти, комуністи й ін.), їхні характерні риси й особливості, програмні установки, соціальна база.

Політична криза франкізму в першій половині 1970-х рр. Утворення Демократичної хунти. Підйом робочого руху. Легальне визнання страйків. Смерть Франко в 1975 р. і реставрація інституту монархії. Роль короля Хуана Карлоса у розвитку демократичних процесів у країні. Особливості переходу від авторитарної диктатури до демократії. Парламентські вибори 1977 р. Конституція 1978 р. Уряд А. Суареса (1976 – 1982 р.) Політичні реформи в другій половині 1970-х рр. "Пакт Монклоа" і його значення для політичної стабілізації в країні. "Три консенсуси" на шляху до демократії. Спроба державного перевороту в 1981 р.

Вибори 1982 р., перемога Іспанської соціалістичної робочої партії (ІСРП). Кабінет Ф. Гонсалеса і його "Програма змін". Розбіжності й розкол в іспанській комуністичній партії та втрата нею політичного впливу. Соціалісти при владі (1982 – 1996 рр.). Технологічна перебудова іспанської економіки. Зміцнення демократичних інститутів. Військова реформа. Національно-регіональні проблеми (Каталонія, Басконія). Соціальна політика ІСРП. Вступ Іспанії в НАТО в 1981 р. і Європейський союз (1986 р.). Зміна в співвідношенні політичних сил в країні на рубежі 80 – 90-х рр. ХХ ст.

Культура Іспанії другої половини ХХ ст. Музика, театр, образотворче мистецтво, література.

ТЕМА №19. Історія та культура США у 1945 – 1991 рр.

Політичне, соціально-економічне та міжнародне становище США після війни. Основні проблеми реконверсії. Програма реформ Г. Трумена. Солдатський білль про права. Програма житлового будівництва. Закон Тафта-Хартлі. Посилення політичної реакції в країні в другій половині 1940-х років. Створення Комісії з розслідування "антиамериканської діяльності". Судові процеси проти компартії США. Зовнішньополітичний курс адміністрації Г. Трумена. Доктрина "стримування". План Маршалла. Посилення конфронтації зі СРСР.

Вибори 1952 р. і прихід до влади республіканців. Президентство Д. Ейзенхауера. Рух за цивільні права. Мартін Лютер Кінг. Маккартизм. Зовнішньополітична діяльність Д. Ейзенхауера. США й війна в Кореї. Участь США в створенні нових військових блоків. Виступи демократичної громадськості проти політичної реакції.

Вибори 1960 р. Неоліберальна програма "нових рубежів" Д. Кеннеді. Демократична партія у владі: Д. Кеннеді (1960 – 1963 рр.), Л. Джонсон (1963 – 1968 рр.). Соціально-економічні реформи демократів. Заходи для стимулювання економічного росту. Політика державного регулювання трудових відносин. Прийняття законів про расову десегрегацію. Реформа освіти. Програма "боротьби з бідністю". Заходи в сфері соціального забезпечення.

Зовнішньополітичний курс демократичної партії в 1960-ті рр. Доктрина "гнучкого реагування" Д. Кеннеді. Програми "Союзу заради прогресу". Утворення "Корпуса миру". Карибська криза 1962 р. Інтервенція США у В'єтнам.

Вибори 1968 р. і прихід до влади республіканців. Президентство Р. Ніксона (1968 – 1974 рр.). "Нова економічна політика". Реформа системи соціального забезпечення. Девальвація долара. Зовнішньополітичний курс Р. Ніксона. "Мир на основі зрілого партнерства". Початок "ери переговорів" зі Східною Європою. Припинення війни у В'єтнамі. Радянсько-американські зустрічі на вищому рівні й підписання угод про обмеження систем ПРО. "Уотергейтська криза" та відставка Р. Ніксона.

Економічна криза середини 1970-х рр. та її наслідки для американської економіки. Демократи й республіканці в пошуках нових соціально-економічних і політичних програм. Правління Д. Форда. Президент Д. Картер (1976 – 1980 рр.) і його реформування господарського механізму країни. Провал урядової енергетичної програми. Криза демократичної партії.

"Неоконсервативна" програма Р. Рейгана, причини її популярності. Перемога республіканської партії на виборах 1980 р. Президентство Р. Рейгана (1980 – 1988 рр.). "Рейганоміка" та її сутність. Структурні реформи в економіці. Нова соціальна політика. Трансформація системи регулювання. Впровадження в виробництво новітніх технологій. Зміни в соціальній структурі США. Занепад профспілкового руху. Зовнішньополітичний курс адміністрації Р. Рейгана. Конфронтаційні тенденції першої половини 1980-х рр. Нова фаза гонки озброєнь. Позитивні зміни зовнішньополітичного курсу другої половини 1980-х рр. Радянсько-американські переговори в 1985 – 1988 р. Початок скорочення озброєнь стратегічного значення. Європейська політика.

Перемога республіканця Д. Буша (старшого) на виборах 1988 р. Погіршення економічної кон'юнктури в країні. Ріст бюджетного дефіциту. Демократична опозиція в конгресі. Зовнішньополітична стратегія Д. Буша (старшого). Війна в Перській затоці. Доктрина "нового атлантизму".

Загальна характеристика культурного розвитку США. Кіно, музика, театр, образотворче мистецтво, література. Контркультура: рух хіпі та сексуальна революція. Формування споживацького суспільства та масова культура.

ТЕМА №20. Історія та культура країн Латинської Америки у 1945 – на початку 1990-х рр.

Формування нової партійно-політичної системи в Бразилії. Конституція 1946 р. Президентські вибори 1950 р. в Бразилії та повернення Ж.Варгаса до влади (1950-1954 рр.). Внутрішня і зовнішня політика Ж.Варгаса. Серпнева криза 1954 р. Внутрішня і зовнішня політика президента Бразилії Ж.Кубічека (1956-1961 рр.). Квітневий державний переворот в Бразилії 1964 р. та встановлення військово-авторитарного режиму (1964 – 1984 рр.). Нова економічна стратегія – «Бразильська модель». «Лібералізація» військового режиму. Президентські вибори 1985 р. Президентство Ж.Сарнея (1985 – 1989 рр.). «Нова республіка». Конституція 1988 р. Президентські вибори 1989 р. Президентство Ф.Коллора. «Шокова терапія». Політична криза 1992 р. Відставка Ф.Коллора.

Політичне, соціально-економічне та міжнародне становище Куби після війни. Державний переворот 1952 р. та встановлення диктатури Ф.Батисти (1952-1959 рр.). "Штурм" казарм Монкада в липні 1953 р. Фідель Кастро Рус. Підготовка, початок та перемога революції 1956-1959 рр. Становлення Фіделістського режиму. Перший етап революційних перетворень. Особливості реформування сільського господарства. Специфіка політичних перетворень. Створення Комуністичної партії Куби. Наростання американо-кубинських протиріч та їх наслідки. Карибська (ракетна) криза 1962 р. Проголошення побудови соціалістичного суспільства. Конституція 1976 р. «Соціалізм або смерть». Політика «реквіфікації».

Період "стабільного розвитку" Мексики. Реорганізація національної економіки. Зрушення у сільському господарстві. Ідея "перманентної мексиканської революції". Роль ІРП (Інституційно-революційної партії) у політичному житті країни. Президентство Г.Діаса (1964 – 1970 рр.). Курс на побудову «суспільної демократії» президента Л.Альвареса (1970 – 1976 рр.). Перехід до політики модернізації уряду Х.Портільйо (1976 – 1982 рр.). Фінансово-економічна

криза початку 1980-х років. Політика уряду Мігеля де ла Мадрида (1982 – 1988 р.). Реформи президента К. Салінаса де Гортарі.

Політичний та соціально-економічний розвиток Чилі після другої світової війни. Демократичний альянс 1946 р. і його перемога на президентських виборах. Програма й діяльність коаліційного уряду альянсу (1946-1947 рр.). Розрив президента Г.Відели з комуністами й кінець альянсу. Політика нового уряду Г.Відели. Робочий рух і ліві сили наприкінці 1940-х початку 1950-х рр. Выборча кампанія 1952 р. і перемога К.Ібаньеса, його внутрішня й зовнішня політика. Посилення робочого руху. Процес зімкнення лівих сил і створення Фронту народної дії (ФНД). Выборча кампанія 1958 р. Політика уряду Х.Алессандрі.

Християнсько-демократична партія (ХДП) і Фронт народної дії (ФНД) у політичному житті республіки. Християнсько-демократична партія Е.Фрея. «Революція в умовах свободи». Спроба військового перевороту 1969 р. Президентство С.Альєнде. Побудова соціалістичного суспільства в Чилі. «Страйк хазяїв». Загострення політичної боротьби в 1972 – 1973 рр. Встановлення правоавторитарного режиму А.Піночета (1973 – 1990 рр.). Нова стратегія економічного розвитку країни. Мілітаризація Чилі. Конституція 1980 р. Соціальна ціна економічної стабілізації. Плебісцид 1988 р. та початок демократичних перетворень. Загальна характеристика культури народів Латинської Америки другої половини ХХ ст.

ТЕМА №21. Зміст, характер та рівень викладання історії та культури країн Західної Європи та Америки новітнього часу в загальноосвітній школі.

Завдання вивчення новітньої історії та культури країн Західної Європи та Америки у шкільному курсі всесвітньої історії. Зміст навчального матеріалу. Вікові особливості сприйняття учням навчального матеріалу з новітньої історії. Специфіка засвоєння історичних понять та набуття навчальних компетентностей. Навчально-методичний комплекс вивчення даного періоду історії країн Західної Європи та Америки. Аналіз матеріалу з новітньої історії та культури країн Західної Європи та Америки у шкільних підручниках з всесвітньої історії.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		Практичні семінарські	лабораторні	Індивідуальна робота	Самостійна робота	
7-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Вступ. Місце новітньої історії та культури країн Західної Європи та Америки у шкільному курсі всесвітньої історії.	4	2				2

Тема 2. Становлення Версальсько-Вашингтонської системи повоєнного устрою світу.	7	2	2			3
Тема 3. Історія та культура Великобританії у 1918 – 1939 рр.	5	2				3
Тема 4. Історія та культура Франції у 1918 – 1939 рр.	5	2				3
Тема 5. Історія та культура Німеччини у 1918 – 1939 рр.	8	2	2			4
Тема 6. Історія та культура Італії у 1918 – 1939 рр.	5	2				3
Тема 7. Історія та культура Іспанії у 1918 – 1939 рр.	7	2	2			3
Тема 8. Історія та культура США у 1918 – 1939 рр.	7	2	2			3
Тема 9. Історія та культура країн Латинської Америки між двома світовими війнами (загальна характеристика)	5	2				3
Тема 10. Друга світова війна.	7	2	2			3
Разом за модуль	75	20	10		15	30
Модуль 2						
Тема 11. Історія та культура Великобританії у 1945 – 1991 рр.	7	2	2			3
Тема 12. Історія та культура Франції у 1945 – 1958 рр.	5	2				3
Тема 13. Історія та культура П'ятої республіки у Франції у 1958 – 1991 рр.	7	2	2			3
Тема 14. Розпад Німеччини та утворення ФРН і НДР (1945 – 1949 рр.)	4	2				2
Тема 15. Історія та культура ФРН у 1950 – на початку 1990-х років.	5	2				3
Тема 16. Об'єднання Німеччини.	4	2				2
Тема 17. Історія та культура Італії у 1945 – 1991 рр.	6	2	2			2
Тема 18. Історія та культура Іспанії у 1945 – 1991 рр.	5	2				3
Тема 19. Історія та культура США у 1945 – 1991 рр.	7	2	2			3
Тема 20. Історія та культура країн Латинської Америки у 1945 – на початку 1990-х рр. (загальна характеристика)	5	2				3

Тема 21. Зміст, характер та рівень викладання історії та культури країн Західної Європи та Америки новітнього часу в загальноосвітній школі.	5		2			3
Разом за модуль	75	20	10		15	30
Разом	150	40	20		30	60

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
лекції		Практичні семінарські)	лабораторні	Індивідуальна робота	Самостійна робота	
8-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Вступ. Місце новітньої історії	6	1				5

та культури країн Західної Європи та Америки у шкільному курсі всесвітньої історії.						
Тема 2. Вступ Становлення Версальсько-Вашингтонської системи повоєнного устрою світу.	7		2			5
Тема 3. Історія та культура Великобританії у 1918 – 1939 рр.	5					5
Тема 4. Історія та культура Франції у 1918 – 1939 рр.	5					5
Тема 5. Історія та культура Німеччини у 1918 – 1939 рр.	6	1				5
Тема 6. Історія та культура Італії у 1918 – 1939 рр.	6	1				5
Тема 7. Історія та культура Іспанії у 1918 – 1939 рр.	6	1				5
Тема 8. Історія та культура США у 1918 – 1939 рр.	6	1				5
Тема 9. Історія та культура країн Латинської Америки між двома світовими війнами (загальна характеристика)	5					5
Тема 10. Друга світова війна.	7	1	2			5

Разом за модуль	75	6	4		15	50
Модуль 2						
Тема 11. Історія та культура Великобританії у 1945 – 1991 рр.	6	1				5
Тема 12. Історія та культура Франції у 1945 – 1958 рр.	5					5
Тема 13. Історія та культура П'ятої республіки у Франції у 1958 – 1991 рр.	6	1				5
Тема 14. Розпад Німеччини та утворення ФРН і НДР (1945 – 1949 рр.)	5					5
Тема 15. Історія та культура ФРН у 1950 – на початку 1990-х років.	6	1				5
Тема 16. Об'єднання Німеччини.	2					2
Тема 17. Історія та культура Італії у 1945 – 1991 рр.	6	1				5
Тема 18. Історія та культура Іспанії у 1945 – 1991 рр.	6	1				5
Тема 19. Історія та культура США у 1945 – 1991 рр.	6	1				5
Тема 20. Історія та культура країн Латинської Америки у 1945 – на початку 1990-х рр. (загальна характеристика)	5					5
Тема 21. Зміст, характер та рівень викладання історії та культури країн Західної Європи та Америки новітнього часу в загальноосвітній школі.	7		2			5
Разом за модуль	75	6	2		15	52
Разом	150	12	6		30	102

6.3. Теми семінарських занять¹

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Становлення Версальсько-Вашингтонської системи повоєнного устрою світу.	2	2
2	Історія та культура Німеччини у 1918 – 1939 рр. Нацизм.	2	

¹ використання елементів неформального навчання – здобувач із запропонованих як альтернативних форм практичних занять (проходження дотичних до тем модуля онлайн курсів на платформах Прометеус, Освіторія, EdEra та ін.) може обрати 1 і за наявності сертифіката отримати кількість балів передбачених за конкретну тему.

3	Історія та культура Іспанії у 1918 – 1939 рр.	2	
4	США у 1918 – 1939 рр. «Новий курс» Рузвельта.	2	
5	Друга світова війна.	2	2
6	Історія та культура Великобританії у 1945 – 1991 рр.	2	
7	Історія та культура П'ятої республіки у Франції у 1958 – 1991 рр.	2	
8	Історія та культура Італії у 1945 – 1991 рр.	2	
9	Історія та культура США у 1945 – 1991 рр.	2	
10	Зміст, характер та рівень викладання історії та культури країн Західної Європи та Америки новітнього часу в загальноосвітній школі.	2	2
	Разом	20	6

6.4. Самостійна робота

Самостійна робота з курсу «Історія та культура країн Західної Європи та Америки новітнього часу» містить педагогічну складову.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Модуль 1			
1	Розробка тестів для поточного або підсумкового контролю за темами, що вивчаються в шкільному курсі історії (10-11 класи). (Див.: Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. Історія України. Всесвітня історія. 6 – 11 класи. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-59-klas/2022/08/15/Navchalna.programa.2022.WH.HU.6-11.pdf)	20	20
Разом за модуль		20	20
Модуль 2			
1	Підготовка конспекту уроку з однієї теми навчальної дисципліни (на вибір) за програмою шкільного курсу історії (10-11 класи) (Див.: Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. Історія України. Всесвітня історія. 6 – 11 класи. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-59-klas/2022/08/15/Navchalna.programa.2022.WH.HU.6-11.pdf .)	20	20
Разом за модуль		20	20

6.5. Індивідуальні завдання (курсорова робота)

Курсорова робота виконується студентом відповідно до навчального плану. Вона спирається на вивчення текстів джерел та фахової літератури. Її виконання вимагає від студента не тільки знання джерельного матеріалу та фахової літератури, але й уміння проводити порівняльні, зіставні, текстологічні та інші дослідження, пов'язувати питання теорії з практикою, робити узагальнення, висновки.

У процесі виконання курсової роботи здобувач повинен набути й закріпити такі навички: 1) роботи з текстами джерел та фаховою літературою; 2) систематизації, узагальнення та аналізу фактичного матеріалу з навчальної дисципліни.

Виконання курсової роботи здійснюється під керівництвом викладача – керівника роботи – й передбачає консультаційну допомогу з його боку, а також творчий розвиток здобувачем тематики та розділів дослідження. В контексті індивідуальної освітньої траєкторії (ІОТ) студенту надається право вибору теми курсової роботи. Здобувач може запропонувати свою тему з обґрунтуванням доцільності її дослідження. При виборі теми необхідно враховувати, наскільки питання, розгляд яких передбачається в курсовій роботі, забезпечені джерелами та фаховою літературою.

За потреби текст основної частини роботи можна ілюструвати мапами, схемами, таблицями, діаграмами, графіками, фотографіями, малюнками тощо. Розміщений у тексті графічний матеріал повинен містити пояснення.

Загальний обсяг курсової роботи повинен бути в межах 20 – 25 сторінок тексту, набраного на комп'ютері з інтервалом 1,5 (без додатків).

Тематика курсових робіт зберігається на кафедрі модерної історії України та зарубіжних країн.

Методичні рекомендації з виконання наукових робіт для здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти спеціальностей: 014 Середня освіта (предметних спеціальностей 014.03 Середня освіта. Історія), 032 Історія та археологія, 034 Культурологія

(<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/87024>).

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

З метою підвищення якості засвоєння матеріалу при проведенні занять використовуються унаочнюючі матеріали: джерельна література, що сприяють формуванню повного уявлення про культурний феномен; візуалізацію. Карти та атласи.

Проведення занять передбачає стандартно обладнані навчальні аудиторії та використання технічних засобів (ноутбук, проектор, мультимедійна дошка).

Програмне забезпечення: доступ до мережі Інтернет, сайт електронного навчання УжНУ, корпоративна пошта.

Програмне забезпечення – сайт електронного навчання УжНУ.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Газін В. П. Всесвітня історія ХХ ст.: Навч. посіб. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2004. 156 с.
2. Гончар Б. М., Козицький М. Ю., Мордвінцев В. М., Слюсаренко А. Г. Всесвітня історія: Навч. посіб. Київ: Знання, 2002. 565 с.
3. Дубінський В.А. Методика викладання історії в школі. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2019. 86 с. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/3123/Dubinskyi-V.A.Metodyka-vykladannia-istorii-v-shkoli.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
4. Коріненко, П. С. Новітня історія країн Європи та Америки (1918-1945 рр.) [Текст] : навчальний посібник для студ. іст. спец. вищих навч. закл. / П. С. Коріненко. – 2-ге вид., випр. і доп. Тернопіль: Астон, 2003. 384 с.

5. Левчук Л. Історія світової культури. Культурні регіони. Київ: Либідь, 2000. 520 с.
6. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. Історія України. Всесвітня історія. 6 – 11 класи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9klas/2022/08/15/Navchalna.programa.2022.WH.HU.6-11.pdf>.
7. Новітня історія країн Європи та Америки. 1945-2002 роки [Текст] : навч. посіб. для студ. іст. спец. вищих навч. закл. / В. П. Газін, С. А. Копилов ; ред. А. О. Копилов. Київ: Либідь, 2004. 622 с.
8. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1918-1945 рр.): посібник / З. А. Баран, Г. М. Кипаренко, С. П. Мовчан, М. М. Швагуляк. Львів: Афіша, 2008. 288 с.
9. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1945р. - початок ХХІ ст.) [Текст] : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. / З. А. Баран, Г. М. Кипаренко, А. М. Козицький; за ред. М. Швагуляка. Львів : Тріада плюс ; Київ: Алерта, 2011. 356 с.
10. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1945 р. - початок ХХІ ст.) [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / [Баран З. А. та ін.] ; за ред. Михайла Швагуляка; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - 2-ге вид., перероб. і допов. Львів : Тріада плюс, 2015. 705 с.
11. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1918-1945 рр.) [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Віктор Павлюк. Львів: Піраміда, 2010. 281 с.
12. Новітня історія країн Європи та Америки (1945-2013) [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / О. П. Іваницька; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. Київ: Слово, 2014. 1052 с.
13. Орлова Т. В. Історія сучасного світу (XV-XXI століття): навчальний посібник. Київ: Вікар, 2008. 552 с.
14. Світ у другій половині ХХ - на початку ХХІ ст.: основні тенденції політичного та соціально-економічного розвитку [Текст]: навч. посіб. / Олександр Сич, Андрій Мінаєв; Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. Чернівці: Наші книги, 2010. 199 с.
15. Сучасна культурологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / К. В. Кислюк, В. А. Суковата, З. І. Алфьорова, О. В. Титар, Г. П. Ковальова / за заг. ред. К. В. Кислюка. К. : Кондор-Видавництво, 2016. 342 с.
16. Українська та зарубіжна культура: Навч. посібник./ Дещинський Л. Є., Денисов Я. Я., Скалецький М. П. та ін. Львів: Бескид Біт, 2005. 304 с.

Додаткова

17. Гобсбаум Е. Вік екстремізму: Коротка історія ХХ віку, 1914-1991 / Е. Гобсбаум; пер. з англ.: О. Мокровольський. Київ: Альтернативи, 2001. 543 с.
18. Гончар Ю. Б. Вивчення періоду «Нового курсу» Франкліна Д. Рузвельта: сучасний стан, проблеми і дослідницькі перспективи // Всесвітня історія очима українських істориків : конференція, присвячена науковому і педагогічному доробку фундаторів кафедри, професорів М.Ф. Александри та А.Ф. Трубайчука : зб. наук. статей учасників конференції, Київ, 8 грудня 2011 р. К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. С. 193–201.
19. Даллек Р. Франклін Делано Рузвельт. Життя політика / пер. з англ. Я. Войтка К.: КМБУКС, 2019. 550 с.
20. Дейвіс Н. Європа: Історія / Н.Дейвіс. Київ: Основи, 2008. 1464 с.
21. Дюрозель Ж-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів: Пер. з фр. Київ: Основи, 1919. 903 с.

22. Іваницька О. П. Новітня історія Іспанії в життєписах королів. Альфонсо XIII – король парадоксів. Чернівці: Книги – XXI, 2006. 232 с.
23. Іваницька О. П. Типологія та особливості диктатури генерала М. Прімо де Рівери в Іспанії (1923–1930 рр.) в контексті європейських тоталітарно-авторитарних систем // Вісник Київського міжнародного університету. К.: КиМУ. Вип. 3. 2004. С. 89–100.
24. Іваницька О. П. Франко – каудильйо Іспанії: монографія. Чернівці: Книги – XXI, 2006. 432 с.
25. Камінський М. І. Президент Франклін Рузвельт і його «Новий курс» реформ // Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Львів, 2014. № 12. С. 213–217.
26. Клюкало М. Система громадських робіт в США та її еволюція впродовж президентства Ф. Д. Рузвельта // Дні науки історичного факультету: матеріали VI Міжнародної наукової конференції молодих учених, м. Київ, 25 квітня 2013 р. К., 2013. Вип. VI. Ч. 3. С. 12–13.
27. Коломойцев В. Е. 100 днів президента Ф. Д. Рузвельта. К.: Молодь, 1997. 320 с.
28. Коляда І. «Новий курс» Ф. Д. Рузвельта і права опозиція. К.: Нац. пед. ун-т ім. Драгоманова, 2000. 240 с.
29. Кудряченко А. І. ФРН-НДР: досвід об'єднання і роль у ньому міжнародних акторів // Проблеми всесвітньої історії. 2018. № 2. С. 145 – 160.
30. Мак-Ніл В. Піднесення Заходу. Історія людської спільноти / Вільям МакНіл ; пер. з англ. - 2-ге вид., випр. Київ: Ніка-Центр, 2011. 960 с.
31. Орловська О. Світові економічні кризи: причини виникнення, наслідки та шляхи подолання // Науковий вісник НЛТУ України, 2015. №2. С. 197–202.
32. Постоловський Р. М. Світ на зламі епох: історія кінця XIX - середини XX ст.: Навч. посіб. для студ. вузів. Київ, 2000. 240 с.
33. Сич О. Демократичний досвід Веймарської Німеччини (ретроспективний аналіз) // Суспільно-політична історія країн Європи в XX столітті. Чернівці: ЧНУ, 2011. С. 151 – 167.
34. Сич О. Підсумки та наслідки Першої світової війни // Перша та друга світові війни в історії людства: Монографія / Наукова редакція д.і.н. проф. С. С. Трояна. Київ: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. С. 65 – 80.
35. Сич О. Сполучені Штати Америки в міжвоєнний період (1919 – 1939 рр.): Навчальний посібник. Чернівці: Рута, 2003. 64 с.
36. Тележинська А. О. Ліга Націй у врегулюванні конфліктів після Першої світової війни // Народи світу і Велика війна 1914–1918 рр.: матеріали Всеукраїнської наукової конференції 3–4 квітня 2015 р. Вінниця. ТОВ "НіланЛТД", 2015. С. 194–197.
37. Фан Б. Шарль де Голль; [пер. з фр. З. Борисюк]. Київ: Ніка-Центр; Львів: Вид-во Анетти Антоненко, 2020. 183 с.
38. Харченко І.І. Німецьке питання у віддзеркаленні міжнародних відносин (1989-1990 рр.) // Наукові праці історичного факультету ЗДУ. Вип. VI. Запоріжжя, 1999. С. 165 – 190.
39. Харченко І.І. Об'єднання Німеччини: соціально-психологічні чинники антитоталітарної революції в НДР // Наукові праці історичного факультету ЗДУ. Вип.Х. Запоріжжя, 2001. С.267 – 275.
40. Шніцер І. Радянський Союз і словацьке питання в роки Другої світової війни. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Історичні науки. Том 34. 2021. С. 123–136.

41. Шибаніц А. М. Діяльність Ліги Нації у сфері підтримання міжнародного миру та безпеки: історико-правовий аналіз // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія "Право". 2014. Вип. 24. Т. 1. С. 121–124.

Інформаційні ресурси

42. Електронна бібліотека інституту історії України Національної академії наук України. URL: <http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe>
43. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського: електронні фахові видання. URL: www.nbuv.gov.ua
44. Національна парламентська бібліотека України URL: <http://www.nplu.org/>